

*S. v. Zgodovinsko društvo
Maribor*

Naročnina listu: Celo leto 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

»Naša Straža« izhaja v ponedeljek, sredo in
petek. Uredništvo in upravništvo je v Mari-
boru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se
more govoriti vsaki dan samo od 11. do
12. ure. Rokopisi se ne vračajo.
Nezapre reklamacije so poštne proste.
Telefon interurban št. 113.

77. številka.

MARIBOR, dne 26. avgusta 1925.

Letnik I.

Resolucije shoda SLS v Konjicah.

Ko je Radičeva stranka v narodni skupščini dvig-
nila svoje roke ter s totalno kapitulacijo predala svoj
program in hkrati tudi hrvaški narod velesrbskemu
centralizmu in hegemonizmu, so nasprotniški listi, ki
pripadajo radikalni ali samostojno demokratični stran-
ki, zagnali krik: »Sedaj je prišel čas, da tudi kapitulira
SLS. Hrvatsko vprašanje je z Radičevim političnim
skokom v centralistični tabor likvidirano, ergo je tudi
likvidirano slovensko vprašanje.«

Nujnost te zveze ni tako evidentna, kakor si to do-
mišlja centralizatorska gospoda. Če bi tudi Hrvatje
smatrali svoje vprašanje kot likvidirano, ni nujno po-
trebno, da tudi Slovenci smatrajo svoje vprašanje kot
likvidirano. Ni istina, da bi hrvaški narod izrekel od-
obravanje Radičevi politiki. Ko bodo hrvatske ljudske
mase prišle do zavesti tega, kar je storil Radič s svojim
političnim izdajstvom, se bodo odločno dvignile v obra-
nitev hrvatskega narodnega programa.

Še manj je istina, da bi slovensko ljudstvo spričo
Radičeve kapitulacije klonilo z glavo ter vrglo, da ra-
bim ta poljuden in trivialen izraz, puško v koruzo.

Nasprotno je istina. Ljudstvo se je še bolj preverilo,
da je storilo prav, ko se je v svoji ogromni večini pri-
družilo zastavi SLS ter pod to zastavo šlo v boj za na-
rodne, verske in gospodarske pravice Slovenije. Tej za-
stavi se ljudstvo ni izneverilo, in novejši politični do-
godki v naši državi so ga potrdili v sklepu, da se ide-
alom SLS ne bo nikdar izneverilo, marveč bo s pomno-
ženo energijo nadaljevalo borbo za uresničenje teh
idealov.

To razpoloženje ljudstva je prišlo do določenega in
odločnega izraza na shodu SLS za konjiški okraj v
Konjicah 23. avgusta.

Na shodu, ki je bil prav dobro obiskan, in kojega je
vodil mil. g. arhidijakon Hrastelj, je podal politično
poročilo poslanec dr. Hohnjec. S poljudnimi besedami
je osvetlil genezo in bistvo takozvanega sporazuma,
sklenjenega med Radičem in radikalno stranko. Z izra-
zitim besedami je tudi ožigosal Pucelj-Prepeluhovo
vazalstvo neslovenski in tudi nehrvaški politiki Radiče-
vi. Poslušalci so v polnem obsegu pritrdili izvajanjem
poslanca dr. Hohnjeca ter izrazili njegovi politiki in po-
litiki celega Jugoslovanskega kluba popolno odobravanje.
Enoglasno in z odobravanjem so bile sprejete te-le re-
solucije:

1. Volilci, zbrani na političnem shodu SLS za ko-
njiški okraj v Konjicah dne 23. avgusta, izražajo gospo-
du poslancu dr. Josipu Hohnjcu in celemu Jugoslov.
klubu v narodni skupščini v Beogradu popolno odobra-
vanje dosedanje politike s pozivom, da poslanci SLS na-
daljujejo na temelju od slovenskega ljudstva pri vo-
litvah odobrenih načel svojo borbo za uresničenje slo-
venskega programa v okvirju sedanje naše države.

2. Sedanje takozvano sporazumaško vladno odklan-
jamo ter izjavljamo, da je istinsko sporazumna vlada
v naši državi nemogoča, dokler ni v njej zastopano slo-
vensko ljudstvo.

3. Sporazum, sklenjen med radikali ter Štefanom
Radičem in njegovimi slovenskimi privrasci, obsojamo
kot popolno kapitulacijo pred načeli in cilji velesrbskega
centralizma in beograjskega hegemonizma in kot pro-
fanacijo ideje sporazuma ter pričakujemo od hrvatske-
ga ljudstva, da se bo odvrnilo od tistih, ki njegove na-
rodne in verske svetine teptajo v blato.

4. Obsojamo finančno in davčno politiko prejšnje
in sedanje vlade, ki slovenskemu ljudstvu nalaga nez-
nosna bremena ter ga tira v gospodarski propad. Za-
poved finančnega ministrstva, da se morajo vsi stroški
za uradništvo in učiteljstvo in v bodoče vsi upravni
stroški v Sloveniji kriti edinole iz direktnih davkov, kar
ima za posledico brezobzirno iztirjevanje davčnih za-
ostankov in davkov vobče, je v celni vrsti dokazov nov do-
kaz, da zavzema Slovenija med drugimi pokrajinami
naše države izjemno stališče, ter da je za finančno in
davčno upravo predmet izkoriščevanja v korist drugih
pokrajin.

5. Obsojamo novo carinsko tarifo, ki je škodljiva
domači produkciji, zlasti še poljedelstvu, kateremu je
vzela vse prejšnje olajšave glede uvoza kmetijskih po-
trebščin, kakor so kmetijski stroji, poljedelsko orodje,
semena in umetna gnojila.

6. Obsojamo naredbo prosvetnega ministra o uki-
nitvi zasebnih učiteljskih, s katerimi so med drugimi pri-
zadeta učiteljska šolskih sester v Mariboru ter uršulink
v Ljubljani in Škofji Loki, kot neosnovan napad na
vzgojne pravice slovenskih staršev in kot težek udarec
za gospodarsko slabotne sloje ter nujno zahtevamo, da
g. prosvetni minister omenjeno naredbo takoj postavi iz-
ven veljave.

7. Ker se namerava šolsko leto zapet pričeti s 1.
septembrom, se nujno obračamo do kompetentnih čini-
teljev, zlasti do ministra za prosveto z zahtevo in pro-
šnjo, da zavoljo nujnega poljskega dela in pomanjkanja
delavnih moči in denarnih sredstev podaljša šolske po-
čitnice, dokler niso spravljene poljski pridelki.

Politično zrakoplovstvo.

Radič v Krškem.

V nedeljo so samostojneži, radičevci, bivši republi-
kanci itd. priredili »kmetški« praznik na Krškem polju
kot začetek Radičeve ofenzive proti Sloveniji. Celo pri-
reditvev so zvezali z živinsko razstavo in konjsko dirko.
Od RR strani se zatrjuje, da se je zbralo krog 15.000
ljudi. To je seveda silno pretirano. Kdo naj tudi šteje
ljudi, ko so neprestano prihajali ter se razhajali. Po
poročilu beograjske »Politike« jih je bilo začetkom dol-
gotrajnega shoda skupaj okrog 5000, pa so se kmalu
razgubili na vse strani. Ostala bo dobra polovica — ve-
čina Hrvatov.

Poleg Pucelja in Prepeluha sta še radičevska poslan-
ca dr. Basariček in dr. Pernar zatrjevala, da je RR spo-
razum prava kmetška odrešitev, — in popoldne proti
4. uri se je s precejšnjo zamudo z avtomobilom pripeljal
Stjepan Radič.

Radičev govor.

Z Radičem se je pospel na tribuno tudi njegov zve-
sti spremljevalec, znani radikal Laza Marković.

Radič je dolgo govoril, mešal je hrvaščino s sloven-
ščino in je bil zato njegov govor še bolj zmeden.

Dejal je, da so Slovenci siromaki, da so pribiti na
tri križe. Prvi križ so slovenski duhovniki, drugi križ je
advokatski, tretji križ pa je italijanski imperializem.
S tem bomo imeli še mnogo dela, toda ni še s tem rečeno,
da bo vojna danes ali jutri. Drugi križ, advokatski se je
že izpremenil. Slovenski kmet je vedno vprašal ob vo-
litvah »papa«, kako naj voli. Kadar greš na volitve,
vprašaj svojo pamet, vprašaj soseda in poglej okrog se-
be, kaj mislijo drugi. V Sloveniji je morda od 100 du-
hovnikov eden dober ali pa še ne. Če je pa več dobrih,
vam k temu iskreno čestitam. In onim, ki so dobri, kli-
čem: Bog jih živi!

Proslavljal je srbsko-hrvatsko edinstvo. Srbi in
Hrvatji so si lepo pomagali v preteklosti, ko so se sedaj
tako lepo sporazumeli, bo pa dobro tudi najmlajšemu
bratu — »Benjaminu« — Slovencu.

»Mi smo pogrnili v Beogradu veliko mizo, za vas
Slovence prvo, za Hrvate drugo, za Srbe pa tretjo, ker so
oni že tako dolgo pri mizi — — —«

Po svetu.

Tekma za gospodarsko osvojitve Albanije. Mala Al-
banija igra v politiki sosednih držav vedno večjo vlogo,
zanimanje za njo pa sega tudi daleč na zapad in celo v
Ameriko. Celo Nemčija je razvila veliko gospodarsko
aktivnost v Albaniji in radi tega se je nedavno nemška
diplomatska agentura v Tirani spremenila v pravo po-
slaništvo. Albanski parlament je sprejel načrt osnovanja
Albanske narodne banke. V tej banki bo z domačim ka-
pitalom sodeloval tudi tuji kapital, a albanski parla-
mentarni načrt jemlje italijanskemu kapitalu absolutno
gospodarstvo, ker predvideva sodelovanje angleškega,
francoskega, švicarskega, jugoslovanskega in eventual-
no tudi ameriškega kapitala. Tuji kapital bi zna-
šal po prvem načrtu 51, domači pa 49 odstotkov. Osnov-
ni kapital nove narodne banke bi znašal 11 in pol mi-
lijona zlatih frankov. Italijani so hoteli od tega prevze-
ti 51, Albancem pa prepustiti 49 odstotkov, kar se jim pa
ni posrečilo. Albanski parlament je to odbil in je tudi
delniški kapital zvišal na 150 milijonov zlatih frankov.
Narodna banka bo izdajala emisije zlatega, srebrnega
in papirnatega denarja, poljedelske kredite ter bo izva-
ljala tudi vse finančne in bančne transakcije. Doslej Al-
banija ni imela bank in lastnih plačilnih sredstev. Al-
banija ni imela lastne valute. Državno albansko raču-
novodstvo in gospodarstvo je imelo za denarno enoto
zlati frank, ki bo tudi sedaj temelj nove emisijske banke.
V Albaniji je cirkuliral dosedaj najrazličnejši kovinasti
in deloma tudi papirnati denar ter so z lepim dobič-
kom poslovali mnogoštevilne menjalnice. Glavni vzrok
velikega zanimanja za Albanijo je njeno prirodno bo-
gastvo na petroleju in tudi na žlahtnih rudah. Angleške,
italijanske in ameriške podjetniške družbe so vodile in
še vodijo hude boje za eksploatacijo petroleja. Med An-
gleži in Italijani je prišlo do sporazuma in do razdelit-
ve eksploatacijskega področja, a tudi Amerikanci in
Nemci so si pridobili nekaj manjših koncesij in še niso
odstopili od svojih večjih načrtov. — tgr

Pred novimi volitvami v Bolgariji. Bolgarsko so-
branje bo zasedalo samo do 10. septembra, potem bo pa
parlament odgoden in pozneje razpuščen. Poslanci vlad-
ne stranke so dobili nalog, proučiti v svojih volilnih
okrajih mnenje volilcev, zlasti pripadnikov opozicije
ter poročati vladi o merah, katere bi bile po njihovem

»Sedaj je vse naše in vsi imamo dostil« —

Ta sporazum naj bi bil tudi za Slovence: Korošče-
vega sporazuma mi nismo hoteli, ker je Korošec hotel,
da bi Srbi vihteli nad Hrvatji kundak! Dobro strani spo-
razuma se ne vidijo takoj, toda pokazale se bodo. Mi ne
bomo pošiljali svojih ljudi v Makedonijo, da tam dobe
malarijo, dočim morejo tam služiti domači in ostanejo
zdravi. Treba je le, da slovenski kmet glasuje za nas, ne
za duhovnika. Kar so govorili proti meni, češ, da sem
proti veri, je neresnično. Ako hoče kdo moliti, nobeden
mu tega ne more preprečiti. Pa tudi ni treba, da bi vsak
hodil v cerkev, z Bogom se razgovarja vsak lahko tudi
doma.

Po govoru se je podal Radič k vinskemu šotoru,
kjer je še govoril in poljubljaj kar vse križem. Radičev
nastop je bil ljudem v veliko zabavo, bogvaruj pa vpra-
šati, kdo resno upa in čaka na »veliko pogrnjeno mizo
v Beogradu«, da bo »Benjaminu« najprej najboljša, da
pridejo po RR. sporazumu naši fanti iz Makedonije, da
se bodo stari radikali udejstvovali kot »seljaška« in ne kot
»gosposka« vlada itd.

Kaj je na Radičevih izjavah.

Zadnjič v Beogradu je Radič večkrat rekel: »Dejal
sem g. Ljubi, dejal sem zopet g. Davidoviću — — —,«
tajništvo Davidovičeve demokratske stranke pa sedaj
na vsa vprašanja izjavlja, da se Davidovič še nikdar ni
sestaj z Radičem.

Radič govori, govori — — —

Beograjska »Politika«, ki je posvetila Radičevemu
govorjenju najprej pet strani, potem štiri, tri itd. pravi,
da se bo v bodoče takole poročalo o Radičevih govorih:

»G. Radič, ki je včeraj došel z zagrebškim brzo-
vlakom, je imel dopoldne sedem govorov: potnikom na
kolodvoru, gostom hotela »Pariz«, v klubu HSS, v briv-
nici, novinarjem pred »rumeno hišo« (žuta kuča), slugi
v liftu in končno pri odhodu iz kabineta g. Ninčiča, lju-
dem, ki jih je našel po hodnikih in v čakalnici. Pri
obedu je napil štiri zdravice, tri v prozi, četrto pa veči-
noma v rimah. Po obedu je govoril petnajstkrat: pred
tujimi poročevalci, pred — — — in tako dalje, in tako
dalje.« — tgr

mnenju v njihovem volilnem okraju potrebno podvzeti
za časa volitev.

Atentatorka Karnicin. Od sedanje bolgarske vlade
najeta morilka Mencijska Karnicin, ki se je pod prija-
teljsko krinko utihotapila v družino na Dunaju biva-
jočega makedonskega federalističnega voditelja Todorja
Panice in tega pred štirimi meseci v loži Burgtheatra
med predstavo tudi ustrelila, njegovo ženo — svojo do-
tedanjo prijateljico — pa težko ranila, še vedno ni pri-
šla pred sodišče, ker leži bolana v nekem dunajskem sa-
natoriju. Oskrba znaša dnevno nad milijon avstrijskih
kron in dasi nima nobenih sredstev na razpolago, ta
denar le redno prihaja. Bolgarska vlada pač nima pra-
vice govoriti o boljševiških podporah, ko sama tako do-
bro oskrbuje svoje atentatorje. Soproga umorjenega
makedonskega federalista Panice je že precej okrevala
in je dala nekaterim dunajskim novinarjem izjavo, ka-
ko nestrpno pričakuje, da se pri razpravi proti morilki
Karnicin pred kulturnim svetom razkrije morilska or-
ganizacija sedanje bolgarske vlade. Soproga pokojnega
Panice se tudi pritožuje, da ima sedanja bolgarska vla-
da tudi na Dunaju vse polno špijonov, ki zalezujejo
bolgarske emigrante in gotovo tudi snujejo nove aten-
tate. — tgr

Iz Horthyjeve Ogrske. Bivšega ministra in znanega
legitimista Beniczky-a, ki je imel toliko smelosti, da je
obtožil javno državnega upravitelja Horthy-a sokrivde
pri tajnem umoru socialističnih uradnikov, so proti kav-
ciji izpustili iz preiskovalnega zapora. Režimovci ra-
čunajo najbrž s tem, da se bo Beniczky na prostem dal
lažje pregovoriti, naj ne iznaša grehov svojih nekdan-
jih vladnih zaveznikov. — Legitimisti so oproščencu
priredili velike ovacije, ta se je pa na kratko zahvalil
in ni dal niti najmanjše izjave glede svojih bodočih
naklepov. Ko so ga novinarji vprašali, kaj misli sto-
riti, je osvobodeni jetnik suho odvrnil: »Kopat se grem.«
— Ogrski režim je morilcu nadporočniku Ledererju, ki
je — kakor znano — s svojo ženo vred zaklal in mesar-
sko razsekal hišnega prijatelja klobasničarja Koudelko,
smrtno kazen spremenil v dosmrtno ječo. Listi so sicer
že poročali, da je bil justficiran, a se je dalo že od za-
četka pričakovati, da bo pomiloščen radi zaslug za se-
danji režim. O usodi njegove žene, ki je tudi obsojena
na smrt, se dosedaj še ni odločilo. — tgr

Caillaux v Londonu. Francoski finančni minister
Caillaux je odpotoval v London; njegov obisk v Angliji

ima v glavnem namen, urediti vprašanje francoskih dolgov. Caillaux predlaga, da prične Francija z odplačevanjem letos in sicer letno po 10 milijonov funtov šterlingov; dolg bi bil tako odplačan v 60 letih. Plačilna sposobnost Francije bi se ugotovila od časa do časa in kvota letnega odplačila bi bila odvisna tudi od kurza franka. Angleški finančni minister Churchill ni zadovoljen s francoskim predlogom, ampak zahteva, da znaša letni obrok odplačila najmanj 20 milijonov funtov šterlingov. Oba ministra bodeta skušala urediti to za Francijo tako važno vprašanje.

Lenau in Nietzsche. V teh dneh se spominja kulturni svet smrtne obletnice dveh znamenitih duševnih delavcev, ki sta po tragični usodi končala v blaznici. V soboto je bila 75. obletnica smrti znanega nemškega pesnika Nikolaja Lenau, pravo ime Nikolaj Nimbsch von Strehlenau. Pesnik se je rodil 18. avgusta 1802 v Czadudu na Ogrskem, preživel je turobno mladost in je žalosten šel skozi kratko življenje polno neutešenega hrepenenja in globokih občutkov, kar je vse tako živo izraženo v njegovih pesnitvah. Celotni moji spisi so celo moje življenje, je dejal sam. Usoda ga je gnala tudi v novi svet, v Ameriko, odkoder se je pa povrnil poln razočaranja, a vendar mirno zatopljen v svojo globoko notranjost. Kmalu nato je notranjost zgubila vezi z realnim svetom in v dunajski umobolnici, kjer ni več pesnil, ampak kot sin puste samo goslal, ga je v par letih rešila smrt. — Včeraj je bila pa 25 letnica smrti filozofa in pisatelja Friderika Nietzscheja, rojenega 15. oktobra 1844 v Röckenu pri Lützeniu. Nietzsche je bil profesor filologije na bazelski univerzi. Uživel se je v idejo nadčloveka, ki premore vse in tudi sme vse, spisal je veliko število knjig, končno je pa umrl v umobolnici. Nietzschejeve ideje so pomenile pravo revolucijo, postale so geslo nemškega imperikalizma, ki je pa moral propasti, kakor je tudi Nietzschejevo idejno pot končala tema uma in svet je sprevidel, da rešitev človeštva ni v brezobzirnem nadčloveku. — tgr

Železniške nesreče v Franciji. Zadnje mesece se je pripetilo v Franciji več težkih železniških nesreč, pri katerih je izgubilo mnogo ljudi življenje. Dne 24. t. m. se je dogodila na progi Pariz—Lion zapet nesreča. Brzovlak je v noči obstal iz neznanega vzroka sredi proge. V tem trenutku je pridrvel za njim ekspresni vlak, se zaletel v vagon brzovlaka ter jih zdobil. Izpod ruševin vagonov so potegnili številne mrtve in težkoranjene žrtve.

Politične beležke.

Minister Maksimovič in Radič. Notranji minister Maksimovič, ki je izdal obznanje in Stjepan Radič, ki je bil z obznanje udarjen, sta na zagrebški proslavi pila bratovščino. Pred nekaj mesci je minister še hotel, da pride Radič na vislice ali pa v dosmrtno ječo, sedaj se je pa z njim pobratil. To čudno bratovščino sta pa pobratima tudi razložila. Radič je rekel, da ni bil nikdar veleizdajalec in da je bil njegov republikanski in proticentralistični program samo taktika, s pomočjo katere je hrvatski narod dovedel v naročje radikalov. Minister Maksimovič je pa izjavil, da je bila tudi njegova obznanja samo taktika. Izrazil se je v prispodobij, da je bilo to nabijanje obročev na državni sod. Po tej drastični in originalni primeri je bila obznanjena kladivo v ministrski roki, ko se je s tem kladivom tolklo po glavah hrvatskega ljudstva, ni nobene škode za glave, ki so popokale, ker so se končno obroči le nabili in iz soda teče sedaj čisto vino — RR politika. Minister ni imel zdravice v Radičevo pohvalo, Radič je pa ministra pohvalil radi

pametnega državnškega dela — torej tudi radi obznanja. — tgr

Pod PP in RR. Zagrebški »Hrvat« ugotavlja: Koj po nastopu PP se je delalo bliskovito urno. Preko noči so se izvršile bogzna kako številne premestitve. Osobito hitro je funkcioniral Pribečevićev resor. Po nastopu RR pa že javnost precej časa opazuje zavlačevanje, akoravno se tudi od te vlade ni pričakovalo nič drugega, kakor da bo popravila vnebovpijoče krivice, s katerimi je šibal poprejšnji režim nedolžno uradništvo. Upali smo, piše »Hrvat«, da bodo izginili z višjih mest vsaj oni, ki so na temelju cesarskih patentov zapirali svobodne državljane in iz zgolj osebnih ozirov premeščali in odstavljali sposobno uradništvo. Od vseh teh naših upov se ni doslej izpolnil niti — eden nel.

J. B. Šedivy.

Misli o modernem ženskem uprašanju.

II.

Nikdo ne sme odrekati ženskam pravice do visokošolskega študija. Vendar pa se ne sme pozabiti, da je ženska ustvarjena predvsem za to, da je mati in da vzgaja deco. Ni dano vsaki, da postane telesna mati, a nešteto priložnosti je, da se vsaka lahko udeleži kot duševna mati. Gimnazijski, zlasti še vseučilišni študij pa vpliva na ogromno večino ravno v tem oziru zelo slabo. Marsikateri dijakinja izgubi ljubezen do otrok, do slabih in slabotnih, njena nežnost precej otopi, veselje do mirnega družinskega veselja se zmanjša. Nereditko se je polasti vsled njene duševne vzvišenosti nad ostalimi Evinimi hčerami nekaj prevelik ponos ali celo ošabnost. Često misli, da mora njena umska nadarjenost najti izraza v nepotrebnih zunanostih in v povečanju telesnih potreb. Prirojeno skromnost zamenja samozavest.

Nepokvarjeno moško naravo odbija taka ženska. Ona ne mara žene, ki je naročena na vse pariške in dunajske modne liste, ter hoče karikature iz njih prenesti nase. Še tako lahkoživ bogataš si bo dobro premislil, predno bo vzel za ženo dekle, ki smatra mirno družinsko življenje za ječo in se dobro počuti samo v svilenih čevljih na parketnih tleh plesnih dvoran, ter v zaduhlih prostorih barov in varijetejev. Misleč moderni človek mnogo raje vidi, da se žena razume na kuhinjske posle in se ne sramuje sešiti otroku srajco, kot pa da učeno razpravlja o težkih problemih. Inteligent sedanje dobe je v veliki večini Bogu odtujen in moralna propalica. Instinktivno pa čuti, da mu je nevera prinesla veliko praznoto v dušo. Zato si želi življenjske družice, ki bi bila zelo učena v tem, kako se izpolni ta praznota in dvigne propala duša iz blata. Ogromna večina hiperkulturnih učenih dam ostane radi tega neporočena.

Naval žensk na univerzo ima za mnoge poštene dijakinje moralni padec za posledico. Marsikatera meščanska hčer je živila doma pošteno in čisto, ker so znali njeni starši pametno odstranjevati vse nevarnosti, ki so pretile njenemu čednostnemu življenju. Z dobrim čitvom, z učenjem jezikov, z godbo, pošteno zabavo, morda tudi z verskimi vajami, vobče s stalnim zaposlenjem ji starši niso dali niti časa, da se izpridi. Pokvarjenosti in hudobij modernega sveta še ni spoznala, zato pa tudi ni pripravila v svoji duši za borbo z zlim potrebnega protistrupa. Svet je gledala le skozi svoja očala. Mislila je, da je vsakdo tako dober ko ona. Za kulise ni videla. Kak se ji je kdo kazal v besedah in ponašanju, za take-

ga ga je smatrala. Od dne do dne se je pripravljala za šolo, kjer ji je vsak dan grozil kak izpit.

Za tako dekle pomeni vstop na univerzo popoln prelom v življenju. Skrb za izpite je ne muči, ker ga v prvem letu sploh delati ne sme. Velikomestno gospodinjstvo njena pota nič ne brigajo, če le dobi prvega v mesecu plačano stanarino. Vsak dan spoznava lahkožive tovarišice. Čimbolj je poštena, tembolj jo skušajo speljati na svoja pota, kakor bi se bale, da bi jim njena poštenost budila slabo vest. V odmorih in po predavanjih jo obkoli gruča izprijenih tovarišev elegantnega ponašanja ki ji znajo laskati s sladkimi besedami. Jasno je, da jo bo po večernih predavanjih spremljal tak tovariš, saj bi bila sramota, če bi morala ponoči sama domov. V cerkev ne gre, ker morda tudi prej ni hodila iz prepričanja. A to bi mogoče tudi ne bilo moderno. V katoliško akademsko društvo ne vstopi, ker ima že od doma predodek proti katoliškim organizacijam. A vendar bi našla tam ljudi, ki bi jo neopaženo znali držati v pravih mejah, in kljub svojemu viteškemu ponašanju znajo tem bolj visoko dvigati v svojem praktičnem življenju zastavo šeste božje zapovedi, čim bolj je drugi omalovažujejo. Uvidela bi, da to ni društvo, temveč vzorna družina krščanskih bratov in sester, ki se pogosto hrani z angelskim kruhom, skrbi za pošteno zabavo in kjer vsak poedinec skrbi za versko, moralno in gmotno življenje vsakega člana. Na plitvo, slabo zemljo, med osat in trnje presajena cvetlica hitro uvene. Tako tudi najbolj pošteno dekle pri najboljši volji v uživanju željni atmosferi mora pasti v moralni prepad. Mnogo doma dobro vzgojenih mojih tovarišic na univerzi mi je s solznimi očmi priznalo, kako nesrečne se čutijo v tem življenjskem blatu, ki so zašle vanj in se ga ne morejo več osvoboditi, »jer nemamo vere u Boga«.

Vsled ženskega navala na univerze pa tupi tudi nivo visokih šol. Velika večina dijakinj namreč ne prinese na univerzo zrelostnega spričevala s humanistične gimnazije, temveč z realke ali realne gimnazije. Kajti za žensko je humanistična gimnazija nekaj nenaravnega. Ni namreč ženska duša ustvarjena za prevajanje latinskih in grških klasikov. Jezikovni pouk starih jezikov ne temelji namreč na pravični metodi in na razgovoru, temveč stavi velike zahteve na razum. Ni dovolj, da se dijak nauči vso latinsko in grško slovnico, on mora znati pravila tudi dobro uporabljati. Globokega razmišljanja je včasih treba, predno se dobro prevede kak kratek stavek. Kdor hoče razumeti stare klasike ali jih dobro prevajati, mora vedno in vedno črpati razloge iz celotne grške in rimske zgodovine, umetnosti in mitologije. S kratka, humanistična izobrazba nauči človeški duh misliti, nauči ga v težavnem položaju najti sredstev, premagovati težave in ovire, ter ga dela sposobnega, da zna pridobitve v drugih panogah znanstva uporabiti v svoji stroki. Celotno profesorji tehniških visokih šol priznavajo, da je edino humanistična gimnazija najboljša priprava za visokošolski študij vsake, tudi najbolj realne stroke. Obilica ženskega dijaštva v jugoslovanskih gimnazijah je tudi eden izmed važnih vzrokov pri nas običajne borbe proti humanistični izobrazbi. Vsled realne izobrazbe večina sedanjega visokošolskega dijaštva, zlasti ženskega, ne razume v znanosti običajnih latinskih grških izrazov, ki se ne dajo nadomestiti z domačimi. Marsikatera ura se porabi za razlago teh izrazov. Vsled tega pa je profesor prisiljen vsled pomanjkanja časa predavati pravo učno snov bolj površno. Če pa se ne ozira na dejstvo, da večina sedanjega dijaštva kljub zrelostnemu izpričevalu ni več umsko zrela za visokošolski študij, pa je akademskemu dijaštvu študij skoraj nemogoč ali pa se nauči nekaj brez pravega razumevanja.

Nekaj zgodovine „Kat. društva rokod. pomočnikov“ v Mariboru.

K DRUSTVENI 70 LETNICI.

A) Predsedniki.

1. Knuplež Martin, »curae magister«, soustanovitelj društva, izvoljen na ustanovnem zboru dne 26. decembra 1855, je ostal predsednik do svojega odhoda v moško kaznilnico v Gradec, 30. novembra 1856, kjer je postal kuratni beneficijar. Umrl je kot župnik v Arvežu 27. avgusta 1871.

2. Krajnc Franjo, »curae magister« v mestni župniji, predsednik od 1. decembra 1856 do 26. novembra 1860, ko je odšel kot vikar na prostijsko in mestno župnijo v Ptuj. Umrl je kot župnik pri Sv. Marjeti pod Ptujem 21. februarja 1880.

3. Bratuša Miklavž, mestni vikar, od 27. novembra 1860 do 14. aprila 1863. Umrl je v Ormožu dne 19. junija 1875 kot upokojeni župnik svetolovrenški na Dravskem polju.

4. Kovačič Martin, profesor bogoslovja v Mariboru, je namesto bolnega Bratuše prevzel predsedniško mesto 19. aprila 1863 in je vodil društvo celih 16 let, do 5. julija 1879, ko je postal stolni kanonik in ravnatelj bogoslovnice. Kot tak je umrl 1. februarja 1882.

5. Heržič Jožef, kaplan stolne in mestne župnije, predsednik od 5. julija 1879 do 25. marca 1882, ko je šel na župnijo v Spodnji Polskavi. Umrl je kot infilirani proš in mestni župnik v Ptuj 29. aprila 1897.

6. Dr. Mihael Napotnik, profesor bogoslovja, predsednik od 25. marca 1882 do 16. aprila 1885, ko je odšel na Dunaj kot c. kr. dvorni kaplan in študijski

ravnatelj v Avguštinju. Iz Dunaja se je vrnil novembra 1889 kot knezoškof v Maribor, kjer je umrl 28. marca 1922. Bil je rokodelskemu društvu vedno posebno naklonjen. Dr. Napotnik si je pri svojem nastopu kot predsednik takoj izbral podpredsednika, in sicer svojega naslednika:

7. Dr. Frana Feuš, bogoslovne profesorja. Podpredsednik je bil od 25. marca 1882, predsednik je postal 16. aprila 1885 in je ostal do 19. februarja 1912, ko je moral mesto zaradi bolezni odložiti. Deloval je torej v društvu en mesec manj kakor 30 let. Umrl je 27. julija 1915.

8. Dr. Anton Medved, profesor veronauka na gimnaziji, od jeseni 1912 do svoje smrti, 27. februarja 1925.

9. Osterc Franc Ks., profesor na drž. ženskem učiteljskem in ordinarijatski uradnik, od Velike noči 1925 do julija t. l., ko je mesto predsednika radi preobilenega drugega posla zopet odložil.

10. Ljubša Matija, umirovljen kaznilniški kurat in zasebni uradnik, predsednik od 18. julija 1925 naprej, ki je pred letni skozi 8 let bil podpredsednik v Katoliškem društvu rokodelskih pomočnikov v Gradcu.

B) Podpredsedniki:

1. Dr. Franc Feuš, korni vikar, od 25. marca 1882 do 16. aprila 1885, ko je postal predsednik.

2. Heber Fran, stolni in mestni kaplan, od 16. aprila 1885 do 1. marca 1891. Umrl je kot župnik v Sp. Polskavi 13. aprila 1921.

3. Hudovernik Ludovik, stolni in mestni kaplan potem mestni vikar, podpredsednik od 4. marca 1891 do svoje smrti 16. maja 1901.

4. Bohak Franc, stolni in mestni kaplan, od 4. junija 1901 do konca leta 1906. 1. julija 1907 je postal mestni župnik v Slov. Bistrici in dekan, kjer je umrl 15. novembra 1918.

5. Dr. Josip Somrek, ravnatelj Cirilove tiskarne, pozneje bogoslovni profesor, podpredsednik od januarja 1907 do konca leta 1911, ko je postal podravnatelj bogoslovnice.

6. Trafenik Jože, regens chori in škofijski uradnik, od januarja 1912 nekaj časa. Kakor njegov prednik dr. Somrek, je tudi Trafenik bil ob enem društveni pevovodja.

7. Tkavc Anton, stolni in mestni kaplan, zdaj župni vikar, od dr. Medveda imenovan v jeseni 1912 in ostal do začetka svetovne vojske leta 1914.

8. Tratnik Drago, pasar izvoljen 1923.

C) Društveni staroste.

1. Ehrlich Krištof, 1855—1857. — 2. Horn Lovrenc, 1857—1858. — 3. Palhuber Janez, 1858—1859. — 4. Jarc Alojz, 1860—1861. — 5. Salzborn Ivan (I.), 1861. — 6. Essler Mihael (I.), 1862. — 7. Pautsch Karol, 1863. — 8. Salzborn Ivan (II.), 1863—1864. — 9. Posch Leopold, 1864—1867. — 10. Štefanič Štefan, 1867. — 11. Prattes Avgust, 1868. — 12. Essler Mihael (II.), 1868. — 13. Görlich Vencel (I.), 1868—1875. — 14. Lorbek Ivan, 1875—1876. — 15. Schwaiger Anton, 1876—1878. — 16. Görlich Vencel (II.), 1878—1879. — Pirsch Josip † 1879—1880. — 18. Mayer Janez, 1880. — 19. Lorbek Anton, 1880. — 20. Posnik Ivan, 1881—1882. — 21. Hanzelič Anton, 1882—1883. — 22. Krauth Robert, 1883—1884. — 23. Rumpf Alojz, 1884. — 24. Vančura Josip, 1885. — 25. Stuller Avgust, 1886. — 26. Ekart Franc, 1887—1888. — 27. Herzog Karl, 1889—1890. — 28. Bečela Avgust, 1891—1892. — 29. Rebernik Bernard, 1892—1901. — 30. Vogrin Franc, 1901—1902. — 31. Verčko Ivan, 1902—1904. — 32. Steinklauber Anton (I.), 1904—1907. — 33. Zerjav Karol, 1907—1909. — 34. Steinklauber Anton (II.), 1909—1912. — 35. Konečnik Anton 1912, do sedaj.

Iz Slovenije.

Važno za gostilničarje, ki hočejo kuhati letos trošarine prosto žganje za domačo uporabo. Vsak gostilničar ali prodajalec alkoholnih pijač, ki hoče za svojo domačo uporabo kuhati žganje iz lastno pridelanih snovi, mora to najpozneje še do konca avgusta letos prijaviti oddelku finančne kontrole. Pozneje vložene prijave se ne bodo več jemale v poštev.

Katehetski shod v Celju, ki se je vršil 25. avgusta, je nad vse lepo uspel. Udeležilo se ga je 120 katehetov iz lavantinske, deloma tudi ljubljanske škofije. Začel ga je prevzval škof dr. Karlin, ki je imel sv. mašo in nato govor, v katerem je bodril zbrane, da neumorno vrše svojo službo kljub raznim zaprekam, ki se stavijo katehetom na pot. Zborovanje samo, kateremu je prisostvoval do konca prevzval nadpastir, je otvoril predsednik mariborskega katehetskega društva g. kanonik Vraber, ki je povdarjal, da naj se udeleženci na zborovanju na novo navdušijo za vzvišeno nalogo, ki jo imajo vršiti, namreč, našemu ljudstvu, posebno naši mladini ohraniti Kristuša. Razpravljajo se je na to o nalogah in ciljih katehetskih društev, o pravilni metodi pri pouku, o novem učnem načrtu, o novih učnih knjigah, posebno še o novem katekizmu. Pokazalo se je, kako stališče naj katehet zavzame napram danes perečemu problemu takojmenovane delovne šole, napram modernim duševnim smerem, kriticismu, povdarjanju notranjega življenja, občestvenemu gibanju, posebno še napram mladinskemu gibanju. Pri slučajnostih se je razpletel živahen razgovor o organizaciji »Krščanska šola«. — Žalibog, da se je moral poleg teh razprav, ki so udeležence brigale, shod dotakniti tudi žalostnega poglavja v katehetskem življenju, izjemnega stanja, v katerem mora katehet živeti glede izplačevanja obljubljenih nagrad. Udeležencem tudi ni bila dovoljena polovična vožnja na železnici. — Na koncu so bile prebrane in sprejete primerne resolucije.

Razno z gore Urške. V nedeljo, dne 23. t. m. se je vršil na gori Urški lep shod SLS, na katerem so govorili poslanci Pušenjak, dr. Gosar in Žebot. Udeleženci so bili po večini iz okraja Slov. Gradec in Prevalje, videli smo pa tudi zborovalce iz Vuzenice, Šoštanj, Lepenjive itd. Shoda se je udeležilo par socialnih demokratov, ki so skušali shod motiti, a se jim ni posrečilo, dobili so zaslužen odgovor. Značilno za socialdemokrate je, da ho-dijo motiti shod stranke, ki se bori proti sedanjemu kapitalističnemu režimu, ki se poteguje za pravice delavstva, mesto, da bi iz lastnega interesa podpirali vsakogar, ki se bori zoper sedanji režim. Ali vam zakonodaja iz zadnjega časa ne odpira oči? Ravno, ko se je pričela pridiga, je udarila strela v cerkev sv. Urške, ena iskra je šinila v sakristijo. Štiri osebe so omamljene padle na tla, a se kmalu zavedle in brez vsake poškodbe po cerkvenem opravilu šle domov. Kljub opominu, da se ni nič zgodilo, je ljudstvo drlo iz cerkve in ni veliko manjkalo, da se v gneči pri izhodu niso zgodile kake nesreče. Ob takih prilikah bi morali starejši, razsodnejši moške odločno poseči vmes, da se prepreči gnječa in ljudstvo pomiri, ker še pol ure potem, ko je mogel vsakdo videti, da je cerkev nedotaknjena in da se nikomur ni nič zgodilo, ni bilo miru v cerkvi. — Pripravlja se temeljito popravilo cerkve sv. Uršule, ki je bila posvečena leta 1602, popravila potrebna je streha, strop in tlak. Letos je bilo razun par sto romarjev 1100 turistov na gori Urški, tej krasni razgledni točki.

S štajerskimi možmi in fanti se peljeta v soboto na Brezje tudi bivša vojna kurata gg. kaplana M. Ratej in P. Vesenjaj.

Plavalne tekme v Celju. Ljubljanski plivački podsavez priredi dne 6. septembra t. l. v Celju propagandne plavalne Water-polo tekme, katerih se obvezno udeleži določeno število ljubljanskih plavčev in ki so dostopne tudi vsem ostalim verificiranim in neverificiranim plavčem. Tekme bodo propagandnega značaja, zato prosimo vse klube celjskega in mariborskega okrožja, da se jih udeleže v čim večjem številu. Predvidoma bo za to tekmovalje razpisano prehodno darilo za oni klub celjskega ali mariborskega okrožja, ki doseže pri tekmovalstvu največje število točk. Ljubljanski tekmovalci plavajo izven konkurence. Tekmovanje se bo vršilo v kopališču »Diana«, ki ga je SSK Celje iz prijaznosti stavil Ljubljanskemu plivačemu podsavezu v to svrhu na razpolago. Točen razpis tekmovalj bo pravočasno objavljen.

Lemberg pri Sladki gori. Skrit zaklad. Lemberški rotovž — in podružnice imajo velike zanimivosti za zgodovinarje in ljubljence starih stvari. Nekaj kipov pri podružnici sv. Pankrac je tu prebarvanih in strokovnjak v tej reči je to zelo obžaloval. Pač pa še je tu križev pot, barvan jeklorez, še precej dobro ohranjen. Po mnenju strokovnjaka bi ga naj prevzel kak muzej, ker se bo tukaj v zaduhli cerkvi polagoma pokvaril. Nekaj podob je že deloma pokvarjenih.

Odbor za postavitev spomenika v svetovni vojni preminulim vojakom v Mariboru, razglašajo: Pozivu, ki se je razposlal s položnicami prebivalstvu mariborskega okraja in meščanom mariborskega mesta, je sledil razveseljen odziv, tako da je odbor, ki si je nadel lepo nalogo postavitev spomenika v svetovni vojni preminulim vojakom, ki bo stal v mariborskem mestnem parku in pa ureditev vojaškega pokopališča na Pobrežju, z dosedanjimi uspehi zadovoljen. Z znatnimi svotami sta se posebno odzvala gospod veliki župan dr. M. Pirkmaier in tvrdka L. Franz in sin. Upamo pa, da pač ne bo nikogar, ki bi se ne odzval naši prošnji in po svoji moči ne poslal vsaj skromnega prispevka v zgorajšnji namen. Da bo spomenik odgovarjal v umetniškem oziru, kakor tudi pieteti v svetovni vojni preminulim vo-

jakom in to brez razlike stanu, vere in jezika, se je razpisal splošen natečaj, ki je bil objavljen že v časopisih. Vojaško pokopališče na Pobrežju pa se bo še uredilo do praznika Vseh svetnikov tako, da bo iz zapuščene in zanemarjenega vojaškega pokopališča urejeno dostojno počivališče rajnih vojakov, spremenjeno v pravcati vrt, ki naj bo izraz naše ljubezni in hvaležnosti, do padlih in umrlih sinov našega naroda in vseh, ki spe večno spanje na našem mariborskem vojaškem pokopališču. Kdor pa ne more ali noče v zgorajšen namen ničesar prispevati, se pa uljudno prosi, da vrne vsaj oklic s položnico, da se zamore komu drugemu poslati.

Društvo državnih računskih in blagajniških uradnikov za Slovenijo v Ljubljani je na svoji izredni skupščini sklenilo, da bo nadaljevalo z vsemi silami začeti boj za zboljšanje moralnih in materialnih koristi računskih uradnikov, ki so bili z novim uradniškim zakonom najbolj zapostavljeni. Skušalo bo v ta namen zainteresirati vsa merodajna mesta. Izvolil se je tudi nov odbor, in sicer za načelnika rač. svetnik Pirc Jože, za njegovega namestnika blag. ravnatelj Gogala Janko, za tajnika rač. oficijal Plažar Peter in za blagajnika rač. revident Naglič Blaž. Za delegate v Osrednjo zvezo so bili izvoljeni: rač. svetnik Dolžan Janko, rač. ravnatelj Kukar Janko, rač. ravnatelj Paternoster Milan in rač. svetnik Pirc Jože.

V. Mednarodni vzorčni velesejm se vrši od 29. avgusta do 8. septembra 1925. Prireditelj stoji pod visokim protektoratom Nj. Vel. kralja. Velesejmi v Ljubljani so najstarejši, najpriljubljenejši in priznано dobro organizirani. Na sejm se pripuščajo kot razstavljalci samo prvovrstne tu- in inozemske tvrdke, kar dovoljno jamči za kvaliteto razstavnega blaga. Vsak posetnik si zamore pri tej priliki ceno ogledati svetovnoznane prirodne krasote Slovenije, (Bled, letna rezidenca Nj. Vel. kralja) vsaj ga upravičuje sejmska legitimacija do 50 odst. in nočne brzovlake na progi Beograd—Zagreb.) Znižanja na parnikih. Na velesejmu se bodo razstavile razne tehnične novosti, priključena je velika športna razstava, higijenska razstava, razstava, razstava plemenske živine in konj. Leta 1924. je obiskalo sejem čez 150.000 kupecev. Stanovanja so preskrbljena. Legitimacija, ki stane 50 D se dobi: v bankah, hranilnicah in njih podružnicah kot: Dolnja Lendava, Gor. Radgona, Ljutomer, Murska Sobota, Ormož, Prevalje, Ptuj, Čakovec, Rogaška Slatina, Slov. Gradec; Putnik na mariborskem glavnem kolodvoru, Vilko Weixl, Jurčičeva ulica 8, Okrajna hranilnica v Slov. Bistrici in pa pri objavljenih razprodajalcih na deželi.

Dnevne novice.

To nam še manjka! Po Zagrebu razglašajo plakati, da bo imela slavna zagrebska publika prav kmalu priliko naslajati se ob — bikoborbi po pravem španskem vzoru. Zagrebski »Morgen« je napisal k temu članek z bridko ironijo, da nam ravno to še manjka. Nam, ki imamo tako vzorne bolnice, ki smo tako sijajno uravnali bolniško in starostno zavarovanje, javno pomoč, sirotišča, zavetišča itd., nam, ki še nimamo dovolj športnih surovosti, kinovzgoje, posurovelosti itd. Nam je manjkalo samo še bikoborba in to mora že tako biti, ker se na plakatih važno povdarja, da je to stvar oblast dovolila. Če je teklo poprej staro in mlado k justifikaciji, zakaj ne bi imelo sedaj sadističnega užitka pri bikoborbi! Mogoče bo posnemanje zapada glede bikoborbe tako dobro, da se bo še bolj spregledalo slabo in pomanjkljivo posnemanje zapadnih držav na polju socialnosti in humanitarnosti. — tgr

Protestni shod radi osebne nesigurnosti v Hercegovini. Je večkrat smo poročali o osebni nesigurnosti, katero najbolj bridko občutijo muslimani v okrajih: Trebinje, Bileče in Gacko. Poslanci JMO so se že s posebnimi brzojavnimi in telefoničnimi depešami obračali na notranjega ministra in prosili vlado pomoči zoper razbojništvo, ki se je že neznosno razpaslo po že omenjenih okrajih. Te dni se je zbralo okrog 500 muslimanov v Mostaru, kjer se je vršil protestni shod, na katerem je zahteval preganjani muslimanski živelj zaščito od strani vlade in oblasti. Vsi govorniki so povdarjali žalostno dejstvo, da je bilo v Hercegovini od prevrata do danes ubitih 100 muslimanov, a o ubijalcih se še danes nič ne zna. Posebna resolucija z mostarskega shoda protestira proti neodločnosti oblasti, zahteva, da se odkrijejo krivci, da se zamenja nesposobno uradništvo in stori vse, da bo že vendar enkrat po šestih letih osigurana osebna varnost.

Uspeh Saveznega šahovskega turnirja v Subotici. Prvo darilo in mojsterstvo je dosegel dr. Gyorgy iz Subotice z 12 točkami od 17 dosegljivih. Drugo in tretje darilo delita Feuer in Singer (Zagreb) z 11 in pol točkami. Četrto je dosegel Ciril Vidmar iz Ljubljane z 11 točkami, peto Vasja Pirc, abiturijent iz Maribora z 10 in pol, šesto Graber z 10, sedmo Boshan (Zagreb) z 9 in pol, osmo in deveto darilo deli Bog. Stupan iz Maribora z Markovičem.

Pozdrav iz Moskve. Iz zagrebske bolnice je pred kratkim pobegnili znani komunistični novinar Vladimir Čopič, ki je bil obsojen na tri leta ječe. Čopič se je posrečilo pobegniti v Moskvo, odkoder je pisal zagrebskemu sodišču dopisnico, v kateri omenja, da se mu sedaj zelo dobro godi, ter da si bo gospode pri sodišču ohranil vedno v najboljšem spominu.

Žandar se je ponesrečil. Na Vinici pri Varaždinu se je 23. avgusta ponesrečil žandar, ko je lovil nekega lovskega tatu. Ko ga je že prijel in mu odvzel puško, je tat zbežal, žandar pa za jim s puško, katero je držal za

cev. Puška se je vlovila za grmovje in strel ga je zadel v trebuh proti srcu. Za eno uro je bil mrtev.

Ljudsko štetje v državi. Iz Beograda javljajo, da se bo vršilo v oktobru t. l. ljudsko štetje v naši državi. — Zadnje ljudsko štetje se je vršilo leta 1921; od takrat pa so se razmere tako spremenile, da je potrebna nova statistika prebivalstva. Beograd je na primer leta 1921 štel 100 tisoč prebivalcev, sedaj pa jih ima že okrog 200 tisoč, enako je z Zagrebom.

Samomor v bolnici. V zagrebski deželni bolnici se je lečil na obeh finančni stražnik Tomo Šupe iz Šibenika. V nedeljo ob pol 4. uri zjutraj je potegnil na dve strani nabrušen nož in si ga pognal enkrat v trebuh, drugi skozi srce. Zjutraj so ga našli mrtvega. Tik zraven samomoričeve postelje je ležal drug bolnik, ki je pravil, da je čul neko moledovanje z šupine postelje, a je bil uverjen, da Tomo sanja in v sanjah jadikuje.

Velik požar v Tetovu. V Tetovu v Makedoniji je nastal v noči od sobote na nedeljo velik požar, ki je vpepelil precejšen del mesta. Ogenj je nastal v neki pekarni ter se je z bliskovito naglico razširil po celi ulici. Zgorelo je 50 stanovanjskih hiš in trgovin s pripadajočimi gospodarskimi poslopiji.

Vpis v državno davčno šolo v Beogradu. Ministrstvo za finance, generalna direkcija neposrednih poreza v Beogradu objavlja potom tukajšnje finančne delegacije: V Beogradu se otvorita dva tečaja državne davčne šole od katerih traja prvi od 15. septembra do 31. marca 1926, drugi pa od 1. septembra 1926 do 30. aprila 1927. Pravico do vpisa v to šolo imajo samo one osebe, ki so z uspehom dovršile najmanj 6 razredov srednje šole. V pomanjkanju takih prosilcev se morejo sprejeti tudi osebe, ki so izvršile najmanj 5 razredov gimnazije ali realke ter eno leto druge strokovne šole. Absolventi državne davčne šole se postavljajo za uradnike v II. kategoriji. Siromašni prosilci morejo dobiti državno podporo mesečno 600 D. Prošnje je vložiti do 31. avgusta 1925 pri Upravi državne porezniške šole v Beogradu (poslopje generalne direkcije neposrednih poreza). Reflektanti naj se osebno zgledajo pri predsedstvu delegacije min. financ v Ljubljani, kjer dobe potrebna pojasnila.

Sprejem gojencev v vojaško glasbeno šolo v Vršču. Vojaška glasbena šola v Vršču sprejme do 20. septembra 130 gojencev. Interesenti naj se javijo najkasneje do 20. septembra t. l. pri mariborski vojni muziki v času od 8. do 12. ure dopoldne, kjer zvejo pogoje za sprejem v to šolo.

Dijakom in staršem priporočata Tiskarna sv. Cirila in nje podružnica v Aleksandrovi cesti št. 6 šolske knjige za vse šole kakor tudi svojo bogato zalogo vseh šolskih potrebščin. Podjetje se bo potrudilo za ceno, točno in solidno postrežbo. Ker je ob začetku šolskega leta navajal na prodajalno vedno silno velik, zato vljudno prosimo cenj. gg. dijake in njih starše, ki stanujejo v Mariboru, da se oskrbijo s knjigami in šolskimi potrebščinami že zdaj pred začetkom šolskega leta ter se na ta način pozneje izognejo dolgotrajnemu čakanju.

Borza (Avala): Zürich zaključni: Beograd 9.22 in pol, Pariz 24.30, London 25.07, Newyork 516.40, Milan 19.45, Prag 15.30, Wien 72.55, Budapest 0.007255, Berlin 122.85, Brüssel 23.40, Madrid 74.30, Amsterdam 208. Varšava 94, Bukarest 2.60, Sofija 3.75, Atene 7.95. — Zagreb devize: Pariz 266—270, London 271.30—273.30, Newyork 55.63 in pol do 56.23 in pol, Milan 212.40 do 214.80, Berlin 1331—1341, Zürich 1.081.75—1.089.75, Praga 165 ena osminka do 167 ena osminka, Wien 7.83 tri četrt do 7.93 tri četrt. Valute: av. šiling 7.825—7.925, Dolar 55—55.60, češka krona 163.50 do 165.50.

Iz Maribora.

Spremembe pri oo. kapucinih v Studencih pri Mariboru. Iz studenskega samostana je prestavljen za gvardijana v Osijek g. Hinko Putrih. Iz Celja pride v Studence p. Jeronim Sterminger. Prestavljena sta iz Studencev letošnja novomašnika Hugolin in Eduard, eden v Celje, drugi v Škofjo Loko.

V mariborski bolnici se nahaja č. g. župnik F. S. Gomilšek od Sv. Benedikta v Slov. gor., kjer se bo podvrgel operaciji. Priljubljenemu mladinskemu organizatorju in prosvetnemu delavcu želimo skorajšnjega zdravlja.

Nesreča pri delu. Delavec pri »Dravi« se je ponesrečil pri delu na cirkularni žagi. Odžagala mu je tri prste na roki. Ranjenca so spravili v bolnico.

Posledice pijanstva. V Krčevini se je ponesrečil 67 letni delavec Vilhelm Andrej; v pijanosti je padel ter si zlomil desno nogo v stegnu. — V pijanosti se je ponesrečil tudi Andrej Kitec, hlapec iz Racerhofa pri Kamnici. Ko se je pijan spravljal na voz, so konji nenadoma potegnili in Kitec je padel na tla ter se težko poškodoval. Oba poškodovana je prepeljal rešilni voz v bolnico.

Odbor podružnice udruženja vojnih invalidov v Mariboru naznanja, da se nahaja pisarna podružnice zanaprej na Rotovškem trgu 6-I, vrata 5. Uradne ure ostanejo neizpremenjene, to je vsak delavnik od 2. do 3. ure popoldne, ter ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure dopoldne.

Knjižnica Prosvetne zveze v Mariboru je otvorjena. Knjige se izposajajo vsak dan od 9. do 12. ure in popoldne od 4. do 6. ure, v ponedeljek in v četrtek pa še zvečer od 6. do 7. ure. Knjižnica kupuje tudi slovekske in nemške leposlovne knjige po najvišjih dnevni cennah.

Zažiganje umetnega ognja. Mariborska požarna bramba pripravlja našim meščanom zopet presenečenje. Dne 12. septembra bo zažgala v parku vojašnice Kralja Petra (bivša kadetnica) pod vodstvom mojstrskega piro-

tehnika Heinricha Zack iz Gradca velikanski umetni oženj. Za Maribor pomeni ta prireditev atrakcijo, kakor je mesto še ni videlo; na programu so najrazličnejši prizori, ki si jih more izmisliti fantazija pirotehnike, višek bo pa tvorila vsekakor veličastna, 12 metrov visoka slika kralja Aleksandra, sestavljena iz tisoč in tisoč lučic. Prireditev bo trajala poldrugo uro. Gostom bo krajšala čas godba in tudi za okrepčila bo preskrbljeno. Od Glavnega trga do kadetnice bodo vozili avtomobili. Vstopnina je, če vzamemo v poštev ogromne stroške, ki znašajo okrog 20 tisoč dinarjev, izredno nizka ter znaša za sedeže 22, za stojča pa 10 dinarjev. Čisti dobiček je namenjen plemenitemu namenu ter se bo uporabil za nakup obveznega materiala in gasilskih potrebščin. Če pomislimo, koliko koristi ima Maribor in okolica od požarne brambe in njenega rešilnega oddelka, je pač dolžnost vsakogar, da se te prireditve udeleži.

Lovci pozor! Tekom tekočega meseca so bili prodani pri puškarju Jos. Sternadu v Mariboru, Aleksandrova cesta 18, patroni za lovske puške, pri katerih je bilo naknadno ugotovljeno, da niso bili napolnjeni z navadnim črnim smodnikom, ampak s smodnikom močnejše vrste. Dogažale so se zbog tega nesreče pri izstreljanju takih nabojev. Osebe, ki so kupile take naboje v zadnjem času pri imenovani tvrdki, se pozivljajo, da nemudoma vrnejo kupljene naboje, nakar jim bodo izročeni naboji z navadnim črnim smodnikom. 405

SOLSKA VPISOVANJA.

Zavod šolskih sester v Mariboru. Dne 29. avgusta ob 8. uri se začne ponavljalni izpiti za posamezne letniške učiteljske. Vpisovanje za vadnico in meščansko šolo je dne 1. in 2. septembra od 8. do 12. ure. 6. septembra je sv. maša na čast sv. Duhu; 7. septembra se začne redni pouk.

Meščanska šola v Zalcu. Vpisovanje je v nedeljo, dne 30., ponedeljek, dne 31. avgusta in v torek, dne 1. septembra v dopoldanskih urah v ravnateljevi pisarni. V sredo, dne 2. septembra je otvoritvena služba božja. Redni pouk prične v četrtek, dne 3. septembra ob 8. uri. Ponavljalni izpiti so v ponedeljek, dne 31. avgusta. V I. razred se se sprejemajo dečki in deklice, ki so dovršili 4. šolsko leto. Učenci(ke), ki vstopijo na novo, naj pridejo v spremstvu starišev ali njih namestnikov ter naj prinesejo s seboj zadnje šolsko spričevalo in krstni list. Ravnateljstvo.

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman v treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine.

Hotel je gospe Luizi nekaj povedati. Inženjer je šel ven na svoj običajni sprehodek, dolg štiri korake, tja do male višine Tavorella, ki ga je on v šali imenoval Sv. Bernard. Franco pa je pogledal luno, ki je svetila izza temnega vrha Bisnago na male valove jezera. Sedel je h klavirju in napamet igral izlive namišljene bolesti, ki so odhajali skozi odprta okna na globoko blagozvočnost jezera. Nenaučeno in nepripravljeno igranje se mu je mnogo bolj posrečilo kakor pa izdelane pesmi. Zakaj njegovo strastno čustvovanje je našlo v glasbi lažji in popolnejši izraz. Dvomi, negotovosti in nezaupanja, ki so ga tako ovirali in zastavljali pri delu z besedo, niso mučila pri klavirju njegove fantazije. Tedaj se je z dušo in telesom predal navdušenju, ves je trepetal, prav do las, svetle, zgovorne oči so ponovile vsako izprembo glasbenega izražanja. Pod lici se mu je videlo neprestano premikanje neizgovorjenih besed, in roke, četudi niso bile tako hitre in tako gibčne, so čudovito krasno igrale na klavirju.

Prehajal je tedaj iz enega tona v drugega. Položil je v te prehode svojo najmočnejšo silo svojega razuma. Pod njegovimi desetimi prsti in skoraj tudi pod njegovimi žarečimi očmi je klavir stokal, in izvelel je iz njega takorekoč vso njegovo notranjost. Začel je igrati pod vplivom luninega svita, potem pa so med igranjem vzšli temni oblaki iz dna njegovega srca. Zavedal se je,

da je sanjal kot mladenič o slavi, da pa jo pozneje ponižno pokopal svoje upanje. In so to turobno, strastno glasbo je govoril skoraj sam sebi, da je bila tudi v njem iskra genialnosti, ustvarjajoči ogenj, ki ga je videl samo Bog. Zakaj niti Luiza ni imela do njegove inteligence onega spoštovanja, ki ga je tudi njemu manjkalo, ki ga je pa želel od nje. Niti Luiza ne, duša njegove duše! Luiza je zmerno hvalila njegovo glasbo in njegove verze, a nikdar mu ni rekla: »pojdi dalje po tej poti, poskusi, piši, izdaj«. To je premišljeval in igral v temni dvorani. V nežno melodijo je položil bolest svoje ljubezni, tiho, skrivno bolest, ki bi se je nikdar ne upal izraziti z besedo.

Eno ali dve dijakini sprejme na stanovanje in hrano Žamot, Stolna ulica 6, Maribor.

Harmonij ameriški prav dobro ohranjen se po nizki ceni proda pri Leopoldu Cvetko v Podčetrtku. Kupec se vabi, da si na mestu harmonij ogleda, preigra in zanj pogodi. 403

Kompletna oprema za spalnico (iz slavonskega hrasta) in kuhinjo se proda. Maribor, Dušanova ulica 2.

Stiskalnice in mline (patent Rudl) za grozdje in sadje ima v zalogi tvrdka Hochegger in Wicher, Maribor, Koroška cesta 53. Izdelovanje pohištva in stavbeno mizarstvo. Postrežba točna. Cene nizke. 342

Kavarna »Mestni park«. Vsak dan svira znani Slager-Trio »Santo-Ledovski-Šimek« od 21. do 1. ure in popoldne (pri lepem vremenu) od 17. do 19. ure.

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—I. 107

Dr. Fran Marinič

zopet redno ordinira v Trubarjevi ulici 11 od 9. do 11. 3—1 in od 2. do 4. ure popoldne. 391

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

KARO-čevlje

Lastne delavnice — solidne cene.

MARIBOR, Koroška cesta št. 19.

Le najboljše je najceneje.

MERCEDES

pisalni stroj.

Ivan Legat, Maribor, specialist za pisarn. stroje

Vetrinjska ulica 30
telefon 434.

Velesojm: Ljubljana, pav. E 24, 26

29. AVGUST — 8. SEPT. 1925

Pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva kralja

V. LJUBLJANSKI MEDNARODNI VZORČNI VELESEJ

Najstarejša in najbolj obiskana
gospodarska razstava Jugoslavije

OSREDOTOČENJE KUPCEV IN PRODUCENTOV.

Na Ljubljanskem veleseju razstavijo samo prvovrstna podjetja. — Kvaliteta blaga priznana najboljša, cene brezkonkurenčne. — Obiskovalci imajo 50% na železnica. — Legitimacija, ki stane 50 din., se dobi: v bankah in drugih denarnih zavodih, Tourist Office in objavljenih razprodajalcih na deželi. — Ugodna in cena prilika za obisk svetovnoznanih prirodnih lepote Slovenije (Bled, leina rezidenca Nj. Veličanstva kralja). — Tehnične novosti. Športna razstava. — Higijenska razstava. — Razstava plemenitih živine.

Samo Ljubljanski velesej Vas bo popolnoma zadovoljil. — Stanovanja preskrbljena.

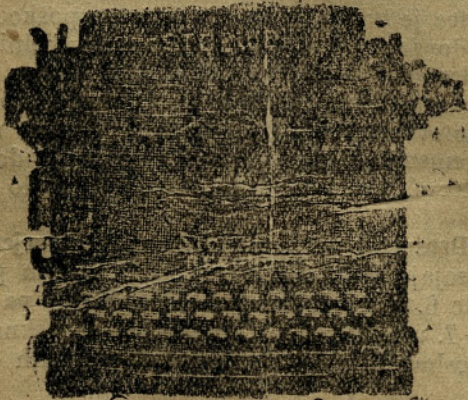
Denar naložite

najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru,
Stolna ulica št. 6 I. Z. Z. N. Z., Stolna ulica št. 6

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10% oziroma po dogovoru.

Vrhunec fino mehanike. Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj. Večletno jamstvo. Brezkonkurenčni pisalni stroj sedanosti je edino

STOEWER-RECORD

LUD. BARAGA

Ljubljana, Selenburgova ulica 6/1.

Specijalna mehanična delavnica za popravilo pisalnih, računskih, razmnoževalnih strojev. Hektografični zvitki, barvni trakovi, ogljeni in povoščeni papir vedno v zalogi.